

Shri Raghunath Temple MSS. Library,
JAMMU

No. 8859

Title गायत्री ब्रह्म कल्पः

Author

Extent १६६ Age

Subject तन्त्रम्

गद्यत्रीब्रह्मकल्पः

धधट

4481
F. = 16

गणेश श्री वल्लभ चरण

गणेश श्री वल्लभ चरण

३००

शमि ५

यनमः॥१॥ अथ गायत्री वृत्तकल्पः॥ नारद उवाच॥
 त्रीन्मासं वर्णं रूपं च कीदृशं॥ रुषिश्च देवता छंदः प्रावाहन विस
 र्जने॥१॥ हृदय च शिखा गोत्रं तथा शीर्षं च कीदृशं॥ विनियोगस्तथा कु
 र्वितः पादौ तु परमेश्वर॥२॥ ध्यानं मुखं च माहात्म्यं च दन्या स विधिं ततः॥ त
 दंतं श्रोतुमिच्छति मे कस्य नासने॥३॥ ब्रह्मो वाच॥ अश्वं ते प्रवक्ष्यामि
 एतत्संविदो ज्ञातम॥ छंदो गायत्री गायत्र्याः सविता चैव देवता॥४॥ शुक्ल
 वर्णो मुखं चाग्निर्विष्टामित्ररुषिस्तथा॥ ब्रह्मा शिरः शिखा रुद्रो विष्णुर्हृद
 यं मे वच॥५॥ तस्याः संख्या यत्नं गोत्रं सा चतुर्विंशत्यक्षरा॥ त्रिपदा चैव
 इक्षुक्षिपंचशीर्षी भवति॥६॥ रुग्वेदोऽस्याः प्रथमः पादो भवति॥ यजुर्वेदो
 द्वितीयः॥ सामवेदश्च तृतीयः॥७॥ पूर्वोति प्रथमा कुक्षिर्भवति॥ दक्षिणा द्विती
 या॥ पश्चिमा तृतीया॥ उत्तरा चतुर्थी॥ उर्ध्वं पंचमी॥ अधोऽस्याः षष्ठी॥८॥
 याकराणामस्याः प्रथमं शीर्षं भवति॥ शिखा द्वितीया॥ कल्पस्तृतीया॥ निरुक्ते
 र्थी॥ ज्योतिषानयनमिति पंचमं॥९॥ एवं ध्यात्वा तु गायत्रीं जपेद्वा दश
 विपदस्याक्षरं तया चतुर्धा दोष उक्षरा॥१०॥ तपेत्तु त्रिपदां प्रो

लाप्रचर्तितुवतुष्यदा॥ न्यासं कुर्यान्मया जपेन्मिमांसां यन्मया जपेन्मिमांसां यन्मया जपेन्मिमांसां
 यन्मया जपेन्मिमांसां यन्मया जपेन्मिमांसां यन्मया जपेन्मिमांसां यन्मया जपेन्मिमांसां यन्मया जपेन्मिमांसां
 कं॥११॥ अथ न्यासक्रमः॥ आचमनं॥ घ्रादपुस्वउपविश्य॥ उद्ध्वं के शि
 विरूपाक्षि मां सशोणितभोजने॥ तिष्ठ देवि त्रिस्वाबंधे चामंडे स्य पराजि
 ते॥१२॥ व्रजि वादिसहस्राणि कुरु सुखं शान्तिं च॥ विष्णोर्नामसहस्रा
 णि शिखाबंधं करोम्यहं॥१३॥ अनेन मंत्रेण गायत्र्या वा॥ मानसोक्त इत्य
 नेन वा स्वशिखां मावध्य आचम्य सहस्राणि सहस्रं स्यात्को सवहेतयः॥ ६४७
 तासमीशानो नमः पराचीनां मुखस्थि॥ इति मंत्रेण वाहुं हृदयं च स्पर्श
 स्युः॥ उत्तिष्ठ विहभूतानि भूयो तिष्ठतु भूपतिः॥ भूतानां विरोधेन
 ब्रह्मकर्म समाप्ते॥१४॥ इति मही प्रायश्चित्तं मुष्टिभादायाष्टधातिमं
 स्पृशेत्पृष्टि कृषिः कर्मो देवतासु तलं हृदः आसने विनियोगः॥ ६४८
 पितृव्याधृतानो कार्देवितं विष्णुना धृतं॥ त्वंच धारय मां देवि प्रवित्रं
 कुरु चासतं॥ अंतुरित उरुक्षो तदित प्रशतपः॥ विश्वशक्त्ये नमः॥ माया
 शक्त्ये नमः॥ अनेन ता यनमः॥ इति रत्नेरासनं परिकल्प्य॥ अप्रकामतु

शशाचाः सर्वतोदिशं ॥ सर्वेषामविरोधेन वृत्तकर्मसमारम्भे ॥ इ
 ति नूतान्मपसार्य ॥ ॐ सर्वभूतनिवारणाय शार्ङ्गयशसराय प्रस्त्रराजा
 यस्तुदर्शनाय हुंफद् इति सुदर्शनमन्त्रेण दिग्बन्धं चरुत्वा ॥ गुरुभ्यो न
 मः ॥ परमगुरुभ्यो नमः ॥ परमेश्वरी गुरुभ्यो नमः ॥ परापरगुरुभ्यो नमः
 ॥ गंगाप्रतये नमः ॥ दंदुर्गये नमः ॥ द्युक्षेत्रपालाय नमः ॥ वंद्यदुक
 नायाय नमः ॥ इति गुर्वदीनमस्तु ॥ अथ च मयं संकल्प्य ॥ गायत्रीमं
 त्रांगत्वेन भूतशुद्धिप्राणप्रतिष्ठानात्तत्कालात्संचरुत्वा सविरोधं प्रा
 णायामं कुर्यात् ॥ स यथा ॥ ॐ नो विंदाय प्रं मुखं भ्यां नमः ॥ ॐ महीधरा
 यतर्जुनाभ्यां नमः ॥ ॐ हृषीकेशाय नमः ॥ ॐ त्रिविक्रमाय
 प्रणामिकाभ्यां नमः ॥ ॐ विष्णवे कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ॐ नाथवायक
 रतलकरपट्टाभ्यां नमः ॥ इति करंगुलीभ्यां संकृत्वा ॥ ॐ मिति प्रणव
 स्पपरवृत्तकृषिः परमात्मा देवता ॥ देवी गायत्री छंदः ॥ प्रवीणं ॥ ॐ ॥ २ ॥
 शक्तिः ॥ मंकीलकं ॥ विद्युद्धरं ॥ उदात्तस्वरः ॥ नातव्यगोत्रं ॥ संजालं
 वसिष्ठविद्यामित्रभरद्वाजकृषयः ॥ वृत्तविष्णुमं

गायत्री त्रिष्टुप जगत्पः छंदसि। मूरं नरि संतो रितिर्याना निगर्हयत्पद
 दिणाम्मो देवनीयास्तपोरि। धीते विद्युस्तेनो वेणी। जगत्स्थं प्रत्युष्ट
 याऽवस्थाः। सप्रानां व्यादतीनां विस्त्रामि त्रजमदनि। गौतमा त्रिवासेऽ
 कश्चपा रूपयः। अग्नि वायु सूर्य ब्रह्मस्य निवरुतेन्द्र विष्टे देवा देवताः। गा
 यत्र्यु छिगनुष्टुप् पदहती यं किं त्रिष्टुप जगत्पः छंदसि। छितर्यामपीत
 पिरीगनीललोहित कनकावर्णः। बडुरुषभगंधारमध्यमपंचमधैवत
 निषादाः स्वराः। पृथिव्यवे जोवाद्या काशकालदिगात्मनो वीजानि। श्रीकी
 र्त्तिनाया धृतिमेधा स्मृतिवाचः शक्तयः। अरि विवेकाशयप गौतमांगि
 रसजार्गवकौशिक वासिष्ठा निगोत्राणि। शब्द स्पर्श रूप रसगंधात्मनो बु
 द्ध्यस्तत्त्वानि। वितत समंजलिक शकट विस्तरयमपाराग्रथितव्या
 पकानुद्राः। प्राणपानव्यानोदानसमानमनो बुद्धिजनितपापेपशम
 नफलं। मध्यगायत्र्या गायत्री छंदः। विस्त्रामि त्रजमदनि। सविता देव
 ता। शिरतः परमेष्ठी प्रजापति रुषिः। परमात्मा देवता त्रिष्टुप छंदः।

रक्षाज

3

मिका

सर्वेश्वराः दीनो वर्णः । सर्वकर्म्यारं प्रेष्टाणां यामे विनिर्जोगः । ततः प्राणा
 याममंत्रमा संकुर्यात् ॥ ॥ मयथा ॐ अंतामो नमः ॥ ॐ उं हृदया यनमः ॥
 ॐ मं मुखाय नमः ॥ ॐ नूः प्राणायाम नमः ॥ ॐ नुवः जानुभ्यां नमः ॥ ॐ सः गुह्या
 यनमः ॥ ॐ मः नाभौ नमः ॥ ॐ जनः हृदयाय ॥ ॐ तपः कंठाय ॥ ॐ सतं मू
 नमः ॥ ॐ तः सवितुर्वस्मात्माने हृदयाय नमः ॥ ॐ त्रेणियं विष्वात्मने शिर
 से स्वाहा ॥ ॐ अर्गो देवस्य ज्योतिरात्मने शिरसा ये वषट् ॥ ॐ धीमहि माया
 त्मने कवचाय हुं ॥ ॐ धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ ॐ प्रचोदयात् ॥ ॐ प्रचो
 दयात् ॥ ॐ प्रचोदयात् ॥ ॐ प्रचोदयात् ॥ ॐ प्रचोदयात् ॥ ॐ प्रचोदयात् ॥ ॐ प्रचोदयात् ॥
 नमः ॥ ॐ रसोजिका ये नमः ॥ ॐ अमृतं तन्मलाय यनमः ॥ ॐ वल्लभ नुवः
 स्वरो कवचाय हुं । ततोऽनां कनिष्ठिकां गुह्येनां संधारयन् प्रवाणाय
 मान् कुर्यात् ॥ तत्र परकेणानि स्थिरं च वृत्ताणां कुलकेन हृदयस्य
 नीलं विलम्बितं च केन नलायस्य चेतं शिवं ध्यायेत् ॥ ॐ नूः ॥ ॐ नुवः ॥ ॐ
 स्वः ॥ ॐ मः ॥ ॐ जनः ॥ ॐ तपः ॥ ॐ सतं ॥ ॐ तः सवितुर्वरेणियं अर्गो देवस्य धी
 महि धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ ॐ प्रचोदयात् ॥ ॐ प्रचोदयात् ॥ ॐ प्रचोदयात् ॥ ॐ प्रचोदयात् ॥

॥ ३ ॥

सु५

भुवः स्वरोः॥ दशप्रणवा गायत्री प्राणायामं त्रिवारं कृत्वा। ततो गायत्री न्य
 समारभेत्। प्राणवस्था परब्रह्म कृषिः। परमात्मा देवता। देवी गायत्री छंदः।
 ॐ प्रवीजं। ॐ शक्तिः। मंकीलकं। विद्युद्वर्णः। उदात्तः स्वरः। लात व्यंगोत्रं
 मंत्राणां वसिष्ठ विद्या मित्र नरदा जाकस्यः। गायत्री त्रिभुवनगतः
 छंदोऽसि। ब्रह्मविमहेश्वरा देवताः। नूरतरे। द्यौरिति स्थानानि। गार्हप
 त्यदक्षिणा गृहाहवनीयाः रूपाणि। प्रीतविद्युं छेता वर्णाः। ज्ञायस्वप्न
 सुषुप्तयोऽवस्थाः। व्याहृतित्रयस्य विद्या मित्रजमदग्निः। नरदा जाक
 स्यः। अग्निवायुसूर्या देवताः। गायत्र्युक्तिगनुष्टुतः छंदसि। श्वेत
 श्यामपीता वर्णाः। षड्रुक् षमगांधाराः स्वरः। पृथिव्यप्तेजां सिबीजा
 नि। श्रीकीर्तिमायाः शक्तयः। अग्निवेशकश्च पयोतमानि गोत्राणि।
 शब्दस्पर्शरूपाणि तत्त्वानि। विततसमं जलिकशकटा मृदाः। प्राण
 पान व्यान जनि तपापोषशमनं फलं। गायत्र्या गायत्री छंदः। विद्या
 मित्रकृषिः। सविता देवता। वरे इति वीजं। एयमिति शक्तिः। एकारः साधा
 रणः शक्तिः। यात् कीलकं। श्वेतो वर्णः। अग्निर्मुखं। ब्रह्म शिरः। विष्णुर्हृत्

दयं। रुद्रो ललाटं। त्रैलोक्यं चरणौ। पृथ्वी कुक्षिः। सांख्या यनं गोत्रं। त्रि-
 पदा गायत्री उपनयनादिसंधोपासने विनियोगः। अथ प्रणव्यादिति वर
 त्रय गायत्री रुद्रादिन्यासः। गायत्री प्रथमपादस्य विश्वामित्ररु-
 षिः। वसुदेवता। गायत्री छंदः। गायत्री छंदः। द्वितीयपादस्य विश्व-
 स्वामित्ररुषिः रुद्रो देवता। गायत्री छंदः। तृतीयपादस्य विश्वामित्ररु-
 षिः। विष्णुर्देवता। गायत्री छंदः। उपनयनादि प्रातर्गायत्री मध्याह्ने सा-
 वित्री सायाह्ने सरस्वती संधोपासने विनियोगः। इति क्रमेणोक्तं। रु-
 ज्वेदोऽस्याः प्रथमः पादो नवति। यजुर्वेदो द्वितीयः। सामवेदस्तृतीयः
 ॥ अथ पादन्यासः। पूर्वति प्रथमा कुक्षिर्नवति। दक्षिणा द्वितीया। प-
 श्चिमा तृतीया। उत्तरा चतुर्थी। ऊर्ध्वं पंचमी। अधोऽस्याः षष्ठी। अ-
 थं कुक्षिन्यासः। वाकरणस्यः प्रथमं शीर्षं नवति। शिखा द्वितीयं
 कल्पस्तृतीयं। निरुक्तं चतुर्थं। ज्योतिषानयनमिति पंचमं। अथ शीर्ष-
 न्यासः। ततो धियो योनः प्रचोदयादिति करशुद्धिं कृत्वा। उं भूर्भुवः
 स्वः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो नः प्रचोदया

वर

॥४॥

द्वितीयाय प्राच्यात्मने अंगुष्ठाभ्यां नमः ।
 उँ नुवः वाय्वात्मने तर्जनीभ्यां नमः । उँ स्वः सूर्यात्मने मध्यमाभ्यां नमः ।
 उँ मरुः वृक्षात्मने अनामिकाभ्यां नमः । उँ जनः विष्वात्मने कनिष्ठिकाभ्यां नमः ।
 उँ तपः सत्यं रुद्रात्मने करतलकरपट्टाभ्यां नमः । उँ नः अग्न्यात्मने हृदयाय नमः ।
 उँ नुवः वाय्वात्मने शिरसे स्वाहा । उँ स्वः सूर्यात्मने शिरायै वौषट् । उँ मरुः वृक्षात्मने कवचाय हुं । उँ जनः विष्वात्मने नेत्रत्रयाय वौषट् ।
 उँ तपः सत्यं रुद्रात्मने अस्त्राय फट् । अथ सप्त व्याहृतिन्यासः । उँ ते त्सवितुर्व्रजात्मने हृदयाय नमः । उँ वः रेणियं विष्वात्मने शिरसे स्वाहा ।
 उँ न गेदेव स्य रुद्रात्मने शिरायै वौषट् । उँ धीमहि वृक्षात्मने कवचाय हुं । उँ धियो यो नः विष्वात्मने नेत्रत्रयाय वौषट् ।
 उँ प्रचोदयात् रुद्रात्मने अस्त्राय फट् । इति षडंगं कृत्वा । उँ परो रजसे सावदो इति दिग्बन्धः । ततः उँ नः अंगुष्ठाभ्यां नमः ।
 उँ नुवः तर्जनीभ्यां नमः । उँ स्वः मध्यमाभ्यां नमः ।

ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं प्रणमिकाभ्यं नमः । ॐ जर्गदेवस्पर्धामहिकनि
 स्थिकाभ्यं नमः । ॐ धियो यो नः प्रचोदयात् करतलकरपट्याभ्यां
 नमः । ॐ परोरजसे सावदोम् इति दिग्बन्धः । ॐ नः हृदयाय नमः । ॐ नः
 वः शिरसे स्वाहा । ॐ नः शिरसायैव षट् । ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं कवचाय
 हुं । ॐ जर्गदेवस्पर्धामहिकनि त्रयाय वै षट् । ॐ धियो यो नः प्रचोदया
 त् अस्त्राय षट् । ॐ परोरजसे सावदोम् इति दिग्बन्धः । ततो गायत्री
 स्वरभ्यामेकपि देवता हृदः स्थानस्वरवर्णितवशक्तिवीजमुदापा
 तकलाशेन परमपदप्राप्त्यर्थं गायत्र्या सन्धानं कृत्वा नमस्कृत्या । गायत्री
 चतुर्विंशत्यक्षराणां वसिष्ठमरदाजगौतमभृगुशंङित्यन्ताहीनग
 र्गर्गशंभूटसप्तकुमारसत्यं वज्रं धर्मे कश्यपजमदग्न्यत्रिविद्युपराशरपुं
 डरीकक्रतुदक्षगिरः कार्तिकेयमृकंदुगस्त्यविश्वामित्राक्षयः ॥२४॥
 ॥१॥ अग्निवायुसूर्यविश्वर्यमेन्द्रविश्वदेवापर्जुन्येन्द्रगंधर्वसत्यमि
 त्रावरुणत्वष्ट्रवसुमरुतवस्यगिरसविश्वदेवाविश्वदेवगर्गशर्व

प्रसन्नविष्णुसवितरो देवताः ॥२४॥२॥ गायत्र्युद्दिग्गनुष्टुपवृहती
 पंक्तित्रिंशुपूजगती कृतिसत्पाविराट् विष्णुः पंचाक्षरं पंक्तिका
 त्पायनी त्विष्टारं पंक्तिका त्पायनी पञ्चक्षरं पंक्तिका त्पायनी जगती जग
 ती मही मही मही सत्पा गायत्र्यः षंडासि ॥२४॥३॥ उदात्तस्वरितानुदा
 त्तौदात्तौदात्तस्वरितानुदात्तौदात्तस्वरितानुदात्तौदात्तस्वरितप्रचयप्रच
 यप्रचयोदात्तानुदात्तौदात्तस्वरितप्रचयानुदात्तौदात्तस्वरिताः स्वराः ।
 ॥२४॥४॥ चंपका तसी पुष्पपिङ्गले दनील दीप्ताग्निप्रकटिक विद्यु
 त्तारका मेघरक्तमर्कतशुक्लकांचनकुंदपद्मरागशंखपांशुर
 गौररुक्मविद्युत्सूर्ये दनीलकुंकुमशुक्लाः वर्णाः ॥२४॥५॥ पृथि
 वी ज्योतिष्वाकाशगंधरसरूपस्पर्शराश्वक्लृप्तोपस्थपायुपा
 दश्रोत्रत्वक्चक्षुर्ध्वाणजिह्वा तनोऽहंकारचित्तो व्यक्ता नितत्वा नित् ॥
 ॥२४॥६॥ सतो प्रजावती नित्या शोभना मेधा विमला प्रभावती
 जया प्रज्ञादिनी कांता जिह्वा सरस्वती विद्युद्वर्णा विश्वरूपा ।

तत्त्वानि 3

विद्वान्। ज्ञानी। योगी। ज्ञाना। गंधा। रती। प्रीती। पद्मानया। विलासिनी। जल
 वाः शक्तयः॥१४॥७॥ उं प्रं प्राईई उऊ एऐ ओ औं प्रं प्रं कचरतपयर
 लवशायनं॥२४॥८॥ संमुखं संपुटं विततं विस्तीर्णं एकमुखं द्विमु
 मुखं त्रिमुखं चतुर्मुखं पंचमुखं षण्मुखं अष्टमुखं व्यापकां जलि
 कं शकटं यमपाशं ग्रथितं। सन्मुखोन्मुखं। प्रलवं मुखि कं मीनकू
 र्मवाराहसिंहाक्रांतमहाक्रांतमुद्गरयज्ञवा मुद्राः॥२४॥९॥ पातको
 पपातकमहापातकग्रह रोगशान्तिभूतलतागम्यागमनामदय भद्राए
 पुवधगुरुवध गोवधस्त्रीवधवाद्यौ व्यग्रामको द्यपित्ववधजलि
 तसर्वजन्तार्जितपूर्वजन्तार्जितप्रतिग्रहजनितसप्तजन्तार्जितपात
 कनाशनविरंचिपदप्राप्तिविष्णुपदप्राप्तिरुद्रपदप्राप्तिरामपदप्राप्ति
 पदप्राप्तिपरमपदप्राप्तिपार्थफलं॥२४॥१०॥ पादंगुष्ठगुल्फजघाना
 नूरुशिष्णुवृषणकाटेनाभ्युदरस्तनोरः कंठदंततालुनासिकानेत्र
 भ्रूमध्मललाटपूर्वमुखदक्षिणमुखपश्चिममुखोत्तरमुखभूतन्या

॥६॥
म१

सेकरांगुलिपर्वन्यासेचविनियोगइतिस्मृत्वा॥२४॥११॥ उँतसादांगुस्य
 पर्वभ्यां नमः॥ उँसगुल्फाभ्यां नमः॥ उँविजंघाभ्यां नमः॥ उँतुजानुभ्यां॥ उँवड
 रुभ्यां॥ उँरेशिष्माया॥ उँएिदृषणाभ्यां॥ उँचंकटौ॥ उँमनाभौ॥ उँगोडद
 राया॥ उँदेसनाभ्यां॥ उँवडरसे॥ उँस्यकंठाया॥ उँधीदंतेभ्यः॥ उँमनात्रुते॥
 उँहिनासिकायै॥ उँघ्रिनेत्राभ्यां॥ उँयोत्रूमध्याया॥ उँयोत्रलाटाया॥ उँन
 पूर्वमुखाया॥ उँपुदक्षिणमुखाया॥ उँचोपक्षिममुखाया॥ उँदउत्तरमुखा
 या॥ उँयात्रमूर्ध्ने नमः॥२४॥१२॥ करन्यासेदक्षिणतर्जनीयपर्वदिवा
 मकनिष्ठिकां पर्वपर्यंतं तदानीं चतुर्विंशत्पदराशि वित्तयेत्॥ उँत
 तुदक्षिणतर्जनीप्रथमपर्वणो नमः॥ उँसदक्षिणतर्जनीद्वितीयपर्वणे०
 उँविदक्षिणतर्जनीतृतीय० उँतुदक्षिणमध्यमाप्रथमा॥ उँवदक्षिणम
 ध्यमाद्वितीय॥ उँरेदक्षिणमध्यमातृतीय॥ उँएिदक्षिणकनिष्ठिका
 प्रथमा॥ उँयंदक्षिणप्रनामिकाप्रथमा॥ उँयंदक्षिणप्रनामिकाद्वितीय॥ उँभदक्षिण
 प्रनामिकातृतीय॥ उँगोदक्षिणकनिष्ठिकाप्रथमा॥ उँदेदक्षिणकनिष्ठि

त्प ६

नि ७

ॐ काहिताय ॥ ॐ वदक्षिणकक्षिका तृतीय ॥ ॐ म्रवामतर्जनी प्रथम ॥ ॐ धीवा
 मतर्जनी द्वितीय ॥ ॐ म्रवामतर्जनी तृतीय ॥ ॐ द्विवाममध्यमा प्रथम ॥ ॐ धि
 वाममध्यमा द्वितीय ॥ ॐ योवाममध्यमा तृतीय ॥ ॐ योवामानामिका प्रथ
 म ॥ ॐ नः वामानामिका द्वितीय ॥ ॐ प्रवामानामिका तृतीय ॥ ॐ योवामक
 निष्ठिका प्रथम ॥ ॐ दवामक निष्ठिका द्वितीय ॥ ॐ यात्रवामक निष्ठा तृती
 य पर्वणे नमः ॥ २४ ॥ १३ ॥ इति वरुणमुनि पर्वण्यसः ॥ ॐ तत्समादाभ्यां नमः ॥
 ॐ सवितुः जंघाभ्यां नमः ॥ ॐ वरेणियं कथ्ये ॥ ॐ तर्गः नाभ्ये ॥ ॐ देवस्य हृद
 याय ॥ ॐ धीमहि कंठाय ॥ ॐ धियः मुखाय ॥ ॐ योनेत्राभ्यां ॥ ॐ नः भ्रुवो
 र्ध्वे ॥ ॐ प्रचोदयात्तमूर्ध्वे नमः ॥ ॐ तत्र दक्षिणकरं गुच्छाय नमः ॥ ॐ सवि
 तुः दक्षिणतर्जने ॥ ॐ वरेणियं दक्षिणमध्यमायै ॥ ॐ तर्जो दक्षिणानामिका
 ये ॥ ॐ देवस्य दक्षिणक निष्ठिकायै ॥ ॐ धीमहि वामगुच्छाय ॥ ॐ धियः
 वामतर्जने ॥ ॐ यो वाममध्यमायै ॥ ॐ नः वामानामिकायै ॥ ॐ प्रचोदयात्
 वामक निष्ठिकायै नमः ॥ ॐ तत्सवितु रंगुच्छाभ्यां नमः ॥ ॐ वरेणियं त

ष्टि ५

॥ ११ ॥

जनीभ्यां। उं नर्गो देवस्य मध्यमाभ्यां। उं धीमहि अनामिकाभ्यां। उं धिया यो
 नः कनिष्ठिकाभ्यां। उं प्रचोदयात् करतलकरपट्टे भ्रोनमः। उं तत्सवितु
 र्वत्सामने रुद्राय नमः। उं वरेणियं विश्वात्मने शिरसे स्वाहा। उं नर्गो
 देवस्य रुद्रात्मने शिरसा ये वषट्। उं धीमहि वत्सामने कवचाय हुं। उं धि
 यो योनः विश्वात्मने नेत्रत्रयाय वौषट्। उं प्रचोदयात् रुद्रात्मने अस्त्रा
 य फट्। ततो गायत्री कवचं बध्नीयात्। तद्यथा। उं मिति हृदये। भूरिति मु
 खे। भुव इति शिरसे। स्वरिति सर्वांगेषु। अथ गायत्रीतुरीयापादस्य अथ
 र्वपुत्रा विमलरूषिः परमात्मा देवता देवी गायत्री छंदः। अथ तं ब्रह्म
 तत्त्वं। धर्मार्थकाममोक्षार्थं गायत्री स्मृतौ विनियोगः। इत्यादि स्मृत्वा
 उं प्ररो रुद्राय नमः। उं रजसे शिरसे स्वाहा। उं असाव दोम शिरसा
 ये वषट्। उं प्ररो रजसे कवचाय हुं। उं असाव दोम नेत्रत्रयाय वौषट्
 । उं प्ररो रजसे साव दोम अस्त्राय फट् इति षडंगं कृत्वा दश चाष्टौ वा ज
 पेन भगवतीं सुवीता। अथ चतुर्विंशत्यक्षरेषु परधियादितत्तु द्विंशत्

मप

धमेदले लोकत्र दष्टिं । द्वितीये वेदत्रय दष्टिं । तृतीये प्राणत्रय दष्टिं । चतुर्थे
 ब्रह्मदष्टिं कुर्यात् । अथ ध्यानं । प्रातः संध्यां गायत्री कुमारी रक्तारक्तं वरं
 रक्तमालां वानां प्रदामात्मा कमंडलुधरां हंसा रुढां रुज्ज्वलमुद्रिरंतीं व
 त्तिदेवतां प्रादित्यमंडलस्थां साहसस्मीति ध्यायन् आवाहयेत् । ततो ध्या
 नं ॥ मुक्ताविद्धं हेमनीलधवलवर्णं मुखैः प्रसन्नो र्मुक्तामिदुनिबद्धरत्नं
 मुकुटांतवात्मवर्णीति ॥ गायत्रीं वरदां च यां कुशकुशांश्च चक्रपालं
 गुणेशं स्वचक्रमधारविंदयुगलां हस्तैर्वहंतीं भजे ॥ १ ॥ मंदरादुत्परोच
 नां जननिना ग्वात्तैर्मुखैर्दिग्दुमदन्तोद्यन्मुकुटांगसंततचतुर्विंशतीं
 चित्रातनुः ॥ अंभोजं रश्मिचक्रं शंखौदराक्षौ गुणकपालाख्यौ च पाशौ कु
 शौ च्छातीति दृष्ट्वा भवेद्भवदद्योता रिएता रिएती ॥ २ ॥ प्रातर्ध्यानं ॥ प्रा
 तः संध्यां सुमध्यां सदह्णवसनां विद्धुमाभ्यंतराभ्यां बालां हस्ताक्षमालां
 कमलधृतकरां हंसवातां द्विवातां गायत्रीमुद्रिरंतीं मनवरतमचो ब्रह्म ॥ ८ ॥
 देवतचिंत्यां नास्वदिवं तरात्नस्थियमतिमहसे साहसस्मीत्युपासे ॥ २ ॥
 मध्याह्नध्यानं ॥ मुग्धां मध्याह्नसंध्यां सितचंदनतरुचिरां व्याघ्रक

निंवसानां हस्ते धत्ते त्रिषु लंड मरुमपि यजुर्वेदमप्युद्दिशन्ती ॥ सा वित्री सवाने
 त्रासितवधमगमनां रुद्रदेवस्य चित्पां नित्यामादि तत्कां त्याकृततनुमनुसा
 हमस्मीत्युपासे ॥ २ ॥ सा यंध्यानां ॥ सा यंध्यां सुलब्धां स्वगपतिगमनां रथा
 मवर्णां सुमध्यां शंखचक्रैर्दधानां करयुगयुगले सारस्वती मुदारां ॥ धी
 तंवस्त्रंदधानां रवितनुवसनां विष्णुदेवस्य चित्पां सामवेदं वदन्ती ॥ श्रितसुम
 समां सा हमस्मीत्युपासे ॥ ३ ॥ अथात्रिकाल सदृशं ध्याने ॥ पंचवक्त्रां चतुर्
 स्तां प्रतिवक्त्रत्रिलोचनां ॥ जराकिरीटषट्कुसिं त्रिपदां स्यटिकप्रभां ॥
 साक्षसूत्रभयां कुशोदधतां रक्षिणास्तयोः ॥ साक्षीरीकमलं पत्रं वरदं नंदनं
 कुलं वासुस्तयोः ॥ दिद्युपरिमितां कुक्षिं पूर्वपश्चिमयोः क्रमात् ॥ रक्त
 कंकणकैयूरहारकुंडलनूपुरैः ॥ रत्नोदरवस्त्राद्यैरन्यैराभरणैर्वरेः ॥ शो
 नितान् रत्नपीठस्यागायत्री चर्चसंस्थितां ॥ ४ ॥ एवं देवीं सदा ध्यायन्नज
 पं ~~आ~~ कुर्वीत यो द्विजः ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तः स्ववांछितफलं लभेत् ॥ ५ ॥
 एवं ध्याने ॥ ततः पूजा ॥ ध्यायत्विति मंत्रस्य विष्णो देवा रुषयः ॥ शुक्रो देवता ॥

वनादिकं॥ मंत्रराजं समंद्रं जपेद्विद्यार्थसिद्धये॥ एवं धर्मपीठमुद्घाट्य
 गायत्री मंत्रदेवतानि रवा॥ अष्टदत्तपद्ममध्ये॥ दिक्षु धर्माय नमः॥ ज्ञानाय
 नमः॥ उर्वैराग्याय नमः॥ ऐश्वर्याय नमः॥ विद्वद्भ्याय नमः॥ अ
 ज्ञानाय नमः॥ अवैराग्याय नमः॥ अनैश्वर्याय नमः॥ मध्ये भूलाय॥ क
 दाय॥ नीलाय॥ तमसे रजसे॥ वामाये॥ तवात्मने॥ विद्यातवात्मने॥ पत्रेभ्यः॥
 केशरेभ्यः॥ कर्णिकाये॥ रथिव्यै॥ कूर्माय॥ अनंताय॥ आधारशक्त्यै नमः॥
 सर्वत्र एवं मंत्रः॥ पूजितपीठे तां प्रतिष्ठाप्य आवाह्य अष्टमुद्राः प्रदर्शय
 उं भूः नमः॥ आवाहनं॥ उं भुवः स्थापयामि नमः॥ उं स्वः सन्निधानं॥ उं म
 हः सन्निरोधनं॥ उं जनः सकलीकरणं॥ उं तपः प्रवर्गुठनं॥ उं सत्यं प्रत्
 तीकरणं॥ उं भूभुवः स्वः परमीकरणं॥ ततः पूजा गायत्रे सां गायत्रे सा युधा
 ये सपरिवाराये सवाहनाये सवर्णाये आसेन परिकल्पयामि नम इति
 गंधपुष्पधूपदीपनैवेद्यतांबूलादीनष्टोडशोपचारान्नमनसा समर्प
 येत्॥ ब्राह्मी माहेश्वरी कौमारी वैष्णवी वाराही ऐंद्री चामुंडा महालक्ष्मी
 इति शक्ती देव्या धिष्ठितपद्मपत्रमध्येषु अर्चयेत्॥ असितांगं ससं चं

ॐ श्रीधमुन्मत्तनैरवं ॥ कपालं नीषणं चैव संतारं वाञ्छेत्तुवान् ॥ पद्मप
 त्राग्रेष्वर्चयेत् ॥ एवं मानसपूजां कृत्वा सर्वंध्यात्वा चतुर्विंशतिमुद्राः प्र
 दर्शयेत् ॥ ताश्च व्यासेन दर्शिताः ॥ अथांतेनमुद्राः संमुखं संपुटं तथा ॥ दर्शये
 ततो वित्ततविस्तीर्णे द्विमुखत्रिमुखे ततः ॥ १॥ चतुर्मुखपंचमुखषण्मु
 खाधोमुखे ततः ॥ व्यापकांजलिकं चैव शकटं तदनंतरं ॥ २॥ यमपाशं च ग्र
 थितं ततः स्यात्सन्मुखोन्मुखं ॥ वित्तं चो मुखिको मोनस्ततः कूर्मवराहकौ ॥
 ॥ ३॥ सिंहक्रांतं महाक्रांतं ततो मुकुरपद्मौ ॥ एताश्चमुद्राः देवताक्षीत
 नये महाजनसमागमेन दर्शनीयाः ॥ ॥ अथोपासतदुदितदायद्वाराश्च
 परमेश्वरप्राप्तये ॥ अथोत्तरशतसिंहादिसंख्याकं गायत्रीजपं करिष्ये इति संक
 ल्प्य ॥ प्रातस्त्रिंशद्भुजानपाणिर्मध्याह्ने चासीनस्त्रिंशद्भुजकपालिः
 प्रमुदकल्पः मुखो विषयेभ्यो मनः संकल्पशुचिर्मोनी ॥ अथ योनिवि
 स्तोमं त्रार्थमनुसंधधानः शक्त्या जपेत् ॥ ३॥ उच्चैरुपांशुः ॥ मानसवा ॥ ११०॥
 हिताक्षमानयाग्रंगुली पर्वणि वा जपं कृत्वा षडंगनामः ॥ ततः सुरभिः शान
 सिंहाचरोनिः ॥ कूर्मः ॥ पंचकजं ॥ लिंगं ॥ त्रिपाणमुद्रा ॥ जपांते च

प्रदर्शयेत्। जपान्त एव षडंग न्यासः कर्तव्यः। उँ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धियो नो ज्ञानं प्रचोदयात् ॥
 यत्नमः। उँ वरेण्यं विष्णोः तन्ने शिरसे स्वाहा। उँ जर्गो देवस्य रुद्रात्मने शि
 रवायै वषट्। उँ धीमहि ब्रह्मात्मने कवचाय हुँ। उँ धियो यो नः विष्णो
 त्मनेनेत्रत्रयाय वौषट्। उँ प्रचोदयात् रुद्रात्मने अस्त्राय कट्। इति ष
 डंगः। ततश्च तुर्यपादे नोपि पूर्ववदेव षडंगः कर्तव्यः। उत्तम इति मंत्र
 स्पविष्णुः कृषिः देवी देवता। यो नुष्टु पृष्टं दः। आवाहन वि सर्जने विनि
 योगः। उँ उत्तमे शिखरे जाता भूमा पर्वतमस्तके॥ ब्राह्मणे स्वमनुना
 ता गच्छ देवि यथा सुखं॥ गुह्यातिगुह्य गोप्राच गृहाणा स्मृतां कृतं
 ॥ जपासिद्धिर्नक्तु मे तत्प्रसादात्त्वयि स्थिता॥ इति जपं समर्प्य पश्चाज्जा
 यत्री तर्पणं॥ प्राणानाथम् गायत्र्या आर्यादि स्मृता तर्पणे विनियोगः
 इत्युक्त्वा षडंगं कृत्वा पूर्ववदेव। जले स्थले वापि गायत्री पीठदेवता मु
 द्गार्यमानसैरुपचारैः संपूज्य तदुपरि तर्पणं कारयेत्। उँ भूर्भुवः
 स्वः पुरुष मृग्यजुः साम मय मंडलांतर्गत सवितार नावा ह्यामि।
 इत्यावाह्यतर्पणं कुर्यात्। तत्रैवं मंत्राः॥ उँ भूर्भुवः स्वः तत्सवितुर्वरे

कुर्यात्

एतच्छ्रुत्वा देवस्पर्धामहि धियो यो नः प्रचोदयात् ॐ तर्पयामि नमः ॥ इति
 पुरश्चरणादशां श्रोत तर्पणं नित्यं तर्पणं ॥ ॐ नमः पुरुषरूपे वेदाय नमस्तर्प
 यामि ॥ ॐ भुवः पुरुषयजुर्वेदाय नमस्तर्पयामि ॥ २ ॥ ॐ स्वः पुरुषसाम
 वेदाय नमस्तर्पयामि ॥ ३ ॥ ॐ महः पुरुषअथर्ववेदाय नमस्तर्पयामि ॥ ४ ॥
 ॐ जनः पुरुषसर्वलोका इति तस्य पुराणाय नमस्तर्पयामि ॥ ५ ॥ ॐ तपः पु
 रुषसर्वांगमाय ॥ ६ ॥ ॐ स तं पुरुषं रवलोकाय ॥ ७ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः पुरु
 षरूपयजुः साममंडलांतर्गताय नमः सविता ॥ ८ ॥ ॐ नमः एकपदा गायत्री
 ॥ ९ ॥ ॐ भुवः द्विपदा गायत्री ॥ १० ॥ ॐ स्वः त्रिपदा गायत्री ॥ ११ ॥ ॐ भूर्भुवः
 स्वः चतुष्पदा गायत्री ॥ १२ ॥ ॐ उपमेनमः ॥ १३ ॥ ॐ गायत्री ॥ १४ ॥ ॐ सावि
 त्री ॥ १५ ॥ ॐ सरस्वती ॥ १६ ॥ ॐ वेदमात्रे ॥ १७ ॥ ॐ ऋषिर्वै ॥ १८ ॥ ॐ जपाय
 ॥ १९ ॥ ॐ सांक्ष्ये ॥ २० ॥ ॐ कौशिक्ये ॥ २१ ॥ ॐ सर्वपराजित्यै ॥ २२ ॥ ॐ सह
 स्रभूत्यै ॥ २३ ॥ ॐ अनंतभूत्यै नमस्तर्पयामि ॥ २४ ॥ मंत्रैरतिश्रुत्यो नित्यं
 गायत्री वेदमातरं ॥ चतुर्विंशतिसंख्याकैस्तर्पितं स चराचरं ॥ इति गायत्री
 तर्पणं ॥ अथ संध्या तर्पणं ॥ गायत्रीः वासुदेविः ब्रह्मादेवता गायत्री

॥ ११ ॥

वंदः॥ॐ नमः पुरुषतर्पणं करिष्ये॥ॐ नमः पुरुषतर्पणं यामि॥१॥ॐ नमः
 दंतर्पणं यामि॥२॥ॐ र वि मंडलं॥३॥ॐ हिरण्यगर्भरूपिणं॥४॥ॐ
 आत्मानं॥५॥ॐ गायत्री॥६॥ॐ वेदमातरं॥७॥ॐ सांस्कृतिं॥८॥
 ॐ संध्यां॥९॥ॐ कुमारी॥१०॥ॐ ब्राह्मी॥११॥ॐ उषसी॥१२॥ॐ निम
 ज्ञां॥१३॥ॐ सर्वार्थसिद्धिकरी॥१४॥ॐ सर्वमंत्राधिपती॥१५॥॥
 ॐ नमः स्वः पुरुषतर्पणं यामि नमः॥१६॥तर्पणं यामि नम इति धृत्ये
 कं संबधः॥इति प्रातः संध्यातर्पणं॥॥अथ मध्याह्न संध्यातर्पणं॥
 ॐ मध्याह्न काले संध्या सा वि आः करपपरुषिः॥रुद्रो देवता॥उत्तिक
 वंदः॥ॐ नमः पुरुषतर्पणं करिष्ये॥ॐ नमः पुरुषतर्पणं यामि॥१॥
 ॐ यजुर्वेदं तर्पणं यामि॥२॥ॐ मंडलं तर्पणं यामि॥३॥ॐ रुद्ररूपिणं॥४॥
 ॐ अंतरात्मानं॥५॥ॐ सावित्री॥६॥ॐ वेदमातरं॥७॥ॐ सांस्कृतिं
 ॥८॥ॐ संध्यां॥९॥ॐ युवतिं॥१०॥ॐ रोद्री॥११॥ॐ मध्याह्नी॥१२॥
 ॐ निमज्जां॥१३॥ॐ सर्वार्थसिद्धिकरी॥१४॥ॐ सर्वमंत्राधिपती

मे ५

तर्पयामि ॥१५॥ उँ नृवः स्वस्त्ययामि नम इति प्रत्येकं संबन्धः ॥१६॥ इ
 तिसा यं संध्यातर्पणं ॥ पश्चादाचमनं प्राणायामाभ्यासां ॥ गायत्र्याः जपं नि
 वेदयेत् ॥ जपतर्पणानंतरं होमः ॥ गृह्योक्तं कुंडं स्थण्डिलं वा कृत्वा पश्चा
 द्दोमं समारभेत् ॥ शत होमं रक्षिमात्रं ॥ सहस्र होमं अरक्षिमात्रं ॥
 दशानुति होमं निमोपासनं नुहुयात् ॥ अथुत होमं वाहुमात्रं ॥ लक्ष हो
 मं द्विहस्तकं ग्रंथद्वयं महाकुंडं ग्रीवाकंठयोनिमेखलासहितं ॥ सु
 कस्युद्यौ यथा लाभौ ॥ सुस्थिरासने उपविश्य संकल्प्या पूर्वोक्तं एवं
 गुणविशिष्टायां शुभतिथौ मंत्रसुसिद्धार्थपुरश्चरणासादुण्यार्थं ज
 पतर्पणदशांशं होमं करिष्ये ॥ तदंगं स्थण्डिल उपलेपन उल्लेखन अ
 ण्निप्रतिष्ठापनं करिष्ये ॥ प्राणायामं विधाय करुण्यसमं गन्धमांसपू
 र्ववत् सर्वपासं कृत्वा ॥ पश्चाद्धानं ॥ व्यजनं तोमरं चैव स्वरकस्युद्यौ दक्षि ॥१२॥
 णं करे ॥ दधानं वामहस्तेन धृतपात्रं विरोधतः ॥ एवं ध्यात्वा ॥ आयातु दे
 वं पुरुषं महातं सुरासुरैर्वल्लहरी - रुद्धं ॥ देवादयो येऽग्निमुखवाश्च स

वृद्धिः ॥ त्रिमेखलं त्रिपादं च सप्तजिह्वमिवावृतं ॥ मेधाकण्ठं चतुःशृंगं जयामुवृष्टं मंडितं ३

वेप्रविशैकुंडे सुरलोकनाथाः॥ प्रश्नास्तथा मूलमंत्रेण ध्यातं कृत्वा
 पीठदेवताः सरस्वती प्रवृत्तानं करिष्ये॥ तत्र देवतापरिग्रहार्थं प्रसिद्धं
 वाहिते वरदाज्ञौ जातवेदसमग्निमिधोतु प्राजापतिरग्राधारी प्रा
 ज्योताग्निषोभो प्राज्योत अत्र प्रधानगायत्री सावित्री सरस्वती एताः
 प्रधानदेवताः तिलाक्षतपायसाज्यद्रव्येण स्विष्टकृतमिधमसन्त
 हनेन रुद्रं॥ अ - समग्निं देवानि कुं॥ अग्निं वायुं सूर्यं प्राजापतिं च एताः
 सर्वाः प्रायश्चित्तदेवताः प्राज्योत अंगदेवताः प्रधानदेवताः सर्वाः सन्ति
 हिताः संतुसांगोपांगेन कर्मणा॥ अथ ह्यस्यो॥ उं नू नू वः स्वः स्वाहा
 प्राजापतये इदं नमम एवमन्याधानं कृत्वा सर्वगृहोक्तं वाचरेत्॥ व
 र्णान्दं जपेत् प्रतर्पयेच्च दशांशकं॥ विन्यैफलैः प्रसूनैर्वा - - स्त्रि
 मधुसंयुतैः॥ कुर्याद्दशांशतो हामंततः सिद्धौ न विष्यति॥ मधुत्रितय
 युक्तेन जुहुयात् पायसेन वा॥ कुवेरदृशो नक्षत्रा विद्यायाधिपः प्रा
 ते॥ यस्त्वेवं यजते भक्त्या जपहोमार्चनदिभिः॥ स भुंक्ते सकलान् भोग
 गानंते तत्पदमाप्नुयात्॥ द्वादशांशं त्रिसहस्रं जपेच्च जुहुयाद् द्यूतं॥ त्रि

संधं सर्पिषा निहंत्य यद्येदिदि... थाण्प - ॥ त्रयोदशे दिने प्राप्ते निमज्जा
 म्पुत्रांत जपेत् ॥ एतत्र याणां वर्णां साधनं स्यात्तदि - वा ॥ जपशाल
 स्पतिप्रस्पविना सिध्यति साधनं ॥ साधनेनानुलोमायां विलोमायां
 विप्रसिध्यति ॥ जपेत्परास्तां सावित्रीं प्राणवेन समन्वितां ॥ अतिपरास्ता
 केतस्याद्यादृति त्रितयेन च ॥ होमादौ प्राणवेनैव व्यादृति निरनन्वितां ॥
 जपे विप्राणवेनैव प्रतिलोमा प्राशस्यते ॥ प्राणवेन विलोमा निर्व्यादृति
 निःपरास्यते ॥ क्रूरेशांति शुभे पुष्टिर निवारततः परं ॥ आसंध्याया
 दिवा कुर्यात्सर्वशत्रौ न किंचन ॥ अथ शान्तिप्राय युक्तानिः समिद्धिर्जु
 हुया द्विजः ॥ शमी मयी निः शमांति भूत रोग गदादयः ॥ अक्ता
 निः दारिद्र्यदक्षस्य समिद्धिर्जुहुया द्विजः ॥ जुहुयात्सकलैर्वापि भू
 त रोगादि शान्तये ॥ अपामार्ग समिद्धिर्वायधौ तैः सर्वशान्तये ॥ दू
 र्वा निः पायसाक्ता निहंतो भूताधि मोचकः ॥ तिलहोमात्त शमं यांति ॥ ११३ ॥
 कुपिताः सर्वदेवताः ॥ परापचार संभूता दोषा देवगृहास्तथा ॥ त्रिमध्य
 तैस्ति लैर्होमात्त शमं यांति न संशयः ॥ जुहुयात्पचगव्येन भूत रोग

गादिशांतये॥ जलेन तर्प्ययेत्सूर्यप्राणिभ्यां शांतिमाप्नुयात्॥ नाभिदधे
 जले स्थित्वा जपेष्टांतिमवाप्नुयात्॥ नाभिदधे जले जप्त्वा सर्वा त्रयोषा न
 विनाशयेत्॥ कंठदधे जले जप्त्वा मुच्येत्प्राणंतिकाडयात्॥ निमज्ज्याप्सु
 शतं जप्त्वा सर्वा पापानि विमुच्यते॥ सर्वेभ्यः शांतिकर्मभ्यो निमज्ज्याप्सु
 जपेव रः॥ क्षीराक्षरी जपेनैव क्षेमप्राप्त्युपपद्यते॥ धृतेन प्राप्नुयात्मे
 चां बहुविधैर्दुःखसंशयः॥ दुःखावेतसंपन्नाणि धृताक्ता निहताशने
 नक्षत्रेन होमेन सार्वभौमो न संशयः॥ लक्ष्मणो न सप्त होमेन कृत्वा
 स्याति धृतेन रः॥ आदित्याभिमुखं स्थित्वा नाभिमात्रे जले जपेत्॥ ति
 लेन लक्ष होमेन धृताक्तेन दुःखताशने॥ सर्वपापविशुद्धात्मारूपमे
 श्वर्यमाप्नुयात्॥ तिलतंडुलसंयुक्तं धृतानां बहुताशने॥ सर्वपाप
 विशुद्धात्मा परं स्थानमवाप्नुयात्॥ पंचगव्येन लक्ष्मणो जपे जातीस्म
 रो भवेत्॥ तदेवासस्वारणं दुःखाप्राप्नोति बहुगोधनं॥ अन्तां जप हव
 नं नित्यमन्नां जपेन भते सदा॥ लवणं मधुसंयुक्तं मिथ्याशी स सर्वक

कोरां॥

मर्णि॥ जुहोत सर्वसमिधाऽप्राहुताऽयुत संख्याया॥ रक्तसिद्धार्थकं जु
ह्यात्वे हुतावे सर्वसाधनं॥ रिपुं रक्तकरवीराणि हुताद्यापयते खरान्॥
हुतावे भीतकंते लंदिशो दशप्रचालयेत्॥ हुता तु निबपत्राणि विद्वेषं
कुरुते नृणां॥ प्रत्यायनसिद्धार्थं मधुसर्पिः समन्वितं॥ गवादी
रं प्रदीप्या ज्ञो जुह्यात्तत्र सम्यक्तु तत्॥ हवने च मिताहारः सह
स्वत्रितयं जपेत्॥ संवत्सरेणान्नमेतद्धानमेव न खंशयः॥ सामि
द्विष्य पत्न्यानां मर्कं जंतु विरोधतः॥ पुष्यानां सामिधश्चैव कु
त्वाते मम वाप्नुयात्॥ चतुर्विंशति लक्षं तु कुर्वीत जपमादरात्॥
जुहुयात्तद्दशं शो न तद्दशं शो तर्पणं॥ मार्जनं तद्दशं शो न तथा वा
त्रिणभोजनं॥ एवं कृते तु सिद्धिः स्यात्फलार्थं तु ततो जपेत्॥ पुरश्च
रणमेकं तु दोषां संपूज्य सरस्वती॥ अयुते द्वे यजे क्रौमः कार्योऽर्क
समिधैः शुभैः॥ औदुंबरे रत्नकामस्तोत्रः कामस्तुरवादि रैः॥ अप्रा
मार्गं समिधो माद्रूतवाधा विनश्यति॥ ग्रहवाधा विनाशाय जपेदष्ट

॥१४॥

त्यसन्निधौ॥ लवणाग्निदध्याक्ता तीक्ष्णग्राश्च तस्य संभवाः॥ हृयंते
 समिधः शुक्ला स्नाहंते मंत्रमुच्चरेत्॥ दशपंचाहुतीर्हुतागच्छगच्छेत्पुन
 रयेत्॥ यावद्वोमंचयेत्तु पुरुषाक्षरसन्मितं॥ एवं कृते विभुचैतपुमा
 नस्त्रीवामहाग्रहात्॥ यजेत निष्ठेत्युत्सृज्य तत्स्थानाभिमुखो भवेत्॥ जु
 हुया छतपुष्पाणि सहस्राणीष्टमाप्नुयात्॥ लाजाहोमंतुकन्याधी
 कन्यां प्राप्नोति रूपिणी॥ लाजाश्च मधुसंयुक्ताः श्वेतपुष्पाणि वा पुनः
 ॥ हृयंते हरिते देशे तस्य विश्वं वशी भवेत्॥ वामांगमुन्नतं कार्यं स्त्री
 वशीते विचक्षणैः॥ अरिसेव्यप्रशांतं यैर्तिलानां ज्येन संयुतान्॥ हो
 मः पालाशसमिधैः कर्तव्यो ह्यत संयुतैः॥ दक्षिकामोजपे लक्षं ति
 लहोमघतादातैः॥ एवं कृते तु सिद्धिः स्यान्तिकामः प्राप्नुयात्परं॥ स
 कामः प्राप्नुयाद्धीर्धंगायत्र्याः साधनंचतत्॥ श्रीकामः शान्तिकामो
 वाजपेक्षं क्षेमतंद्रितः॥ श्रीकामो विल्वसमिधैः शान्तिकामः शमी
 मयैः॥ जुहुयादज्यसमिधैस्तर्पणं मार्जनंततः॥ एवं सर्वेषु कामेषु
 होमांते जुहुयाद्यवैः॥ जुहुयात्तदंतु पुनर्यीपाय संजुहुयात्ततः॥

ने४

विनाशं प्राप्नुते तस्मात्तुः कामस्तुदूर्वया ॥ तिलैरेवाज्यसमिधैस्तेजः
 कामो धृतेन वै ॥ ब्राह्मिनिः पशुकामस्तुराशुकामस्तुवैयवैः ॥ पायसं स
 र्वकामेषु होतव्यं शर्करा न्वितं ॥ भक्त्या न्यामपत्राणीतीव्रवरविनाश
 ते ॥ सर्वरोगविनाशाय सूर्यस्याग्निमुखो भवेत् ॥ एतत्र याणां व
 र्णनां गायत्र्याः साधनं महत् ॥ अथ न्यामसर्वकार्याणि साधयेदत्तम
 संस्थितान् ॥ कृत्वा चैवोद्दिशीत्यस्य पवित्रं प्रापनाशनं ॥ पश्चात्स
 माहितः कुर्यात्तद्ध्यानं चापि समन्वितः ॥ ईदृशी चैव गायत्री ध्यायते
 यस्तु नित्यशः ॥ सर्वप्रापविनिर्मुक्तः स गच्छेत्परमं पदं ॥ ५ ॥ गाय
 त्रीकृतविन्यासो विप्रो वेदषडंगवित् ॥ तारयित्वा तथा गोत्रान् कुल
 नामैकविंशतिं ॥ यं यं स्मरति हस्तेन यं यं प्रपति चक्षुषा ॥ यं यं
 ध्यात्वा तु गायत्री स सर्वः पूत एव च ॥ दशभिर्जन्तुजनिं रतेन तु
 पुरा कृतं ॥ त्रियुगां तु सहस्रेण गायत्री हंति दुष्कृतं ॥ एकतश्च तु
 शो वेदाः सां गाश्च सपदं क्रमाः ॥ एकतश्चैव गायत्री तुल्यरूपा भवे
 त्का ॥ गायत्र्या न परं जायं गायत्र्या न परं तपः ॥ गायत्री जपतो नि

॥१५॥

तं पुनर्जन्तविविद्यते ॥ ॥ इति श्री गायत्री व्रतकल्पः समाप्तः ॥ शि
 वमस्तु ॥ ॥ ॥ प्रादो वशिष्ठः शापविमोचनी गायत्री जपित्वा पश्चाद्वाय
 त्रीन्यासध्यातुं प्रहोमः ॥ ॥ ॥ ॥ वसिष्ठः शापविमोचनी गायत्री
 मंत्रं स्पृश्या मित्ररूषिः ॥ सूर्यो देवता गायत्री छंदः ॥ वसिष्ठः शापवि
 मोक्षार्थं विनियोगः ॥ ॐ नमस्तु त्वत्मात्मने हृदयाय नमः ॥ इति षडं
 गकरत्ना संकला ॥ पश्चाज्जपः ॥ ॐ अतो देवि मता देवि दिव्ये संध्ये सरस्व
 ति ॥ ॥ अजरं अमरं चैव वृत्तं यो निजमोस्तुते ॥ वसिष्ठः शापविमोचनी
 जपेत् इति मंत्रः ॥ ॥ प्रागष्टं वरदे देवि इत्यावा स्य दशाष्टौ वाजपेत् ॥ श्रीः ॥
 गायत्री प्रकृतिः प्रोक्ता प्राणवः पुरुषस्तथा ॥ ताभ्यामुपसंयोगादि
 श्वस्येति रीतिरिता ॥ १ ॥ प्राणं पूर्वमुद्रत्यनूर्ध्वः स्वस्त्येव च ॥ तु
 रीयसहैव गायत्र्या जपेत् एवमुदाहृतः ॥ २ ॥ रक्तांगी सुरजोगुणां सु
 नयनां हंसाधिरूढां स्मरेद्विनाणामुभयं मुपवक्षस्त्रजं सुकस्तु
 चं ॥ गायत्री मज्जदेवतां हि जस्तं यज्ञोपवीतोत्पलां ॥ वालां भानुप

एस्थिमनुषमां सरूपिणी मुचला ॥ १ ॥ रौद्री शुभ्रतनुं तमो गुरा
 युतां सूर्या ध्वगां सुंदरी चरं चरुतुर्भुजां सिद्धिदा कृता मरुह
 द्युति ॥ २ ॥ खट्वा गाभयशूल खड्गविलसत्पाणि यजूरूपिणी सावित्री
 रविमार्गगां च युवतिं मध्यादिने सस्मरेत् ॥ २ ॥ ध्यायेत्सर्वगुणं च
 तुर्भुजयुतां नलोत्पलश्यामलां प्रोक्तां शंख - - - शुभगा
 पाणिं सुपर्णास्थितां ॥ संध्यां साममयी सुरासुरयुतां सूर्या ध्वगां सुंद
 रीं सद्धिदां च सरस्वतीं भगवतीं तुंगस्तनीं वैष्णवीं ॥ ३ ॥ मुक्ताविदुम ॥
 ॥ ४ ॥ प्रादित्यमंडल ॥ ४ ॥ वतिनिष्ठो भवेद्दिप्रश्नवारः कालसंज्ञकाः ॥
 कालेका कर्त्तव्या शुद्धिर्भवति नान्यथा ॥ इति श्रीमद्भक्तिकोशे भग
 वत्प्रोक्ते स्वीयं भुवमवतरे सारवयोगसारे देहद्वयगमेश्वरी मन्त्रतुष्यदाव
 त्मगायत्री हृदयं संपूर्णं ॥ इति सद्गुरुपारंगमस्तु ॥ अंगं पादपदं वारं चंपकंत
 मावृतं ॥ व्याहृत्या दंडमानश्रमुदाणेतानि वैदश ॥ शुद्धं विंदुयुतं विसर्गं सहितं
 हि स्तैस्त्रयाश्च युतं - - संपरितंतये वपरयाश्च विद्यया लंकृतं ॥ आरोहा
 दवरोहणं च कुतते न्यासंतया संगमा - - दराधा विभज्य कुतते सादात्स

एवमिति ॥ १ ॥ १६ ॥